

Brug af kliniske retningslinjer

3 ud af 4 af de FOA-medlemmer, der arbejder som social- og sundhedspersonale på de kommunale arbejdspladser, er på en arbejdsplads, hvor man arbejder med kliniske retningslinjer.

Det viser en undersøgelse, som FOA har gennemført blandt social- og sundhedspersonale i forbundets medlemspanel. 2.832 medlemmer deltog i undersøgelsen.

Hovedkonklusionerne er:

- Blandt de social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere, der arbejder i en kommune eller en selvejende institution, er 75 procent på en arbejdsplads, hvor man arbejder med kliniske retningslinjer. Andelen er højest blandt de medlemmer, der arbejder på et genoptræningstilbud eller rehabiliteringscenter, og næsthøjest blandt dem, der arbejder på plejehjem/plejecentre.
- Halvdelen af de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, har selv læst retningslinjerne. Lige så mange har læst én eller flere instrukser, der er udarbejdet på baggrund af kliniske retningslinjer, og en næsten lige så stor andel er blevet instrueret af kolleger eller andre.
- 8 ud af 10 de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, kan læse retningslinjerne eller instrukser om dem på et intranet, en opslagstavle eller i en fælles mappe. En tredjedel har fået retningslinjer eller instrukser udleveret på papir, mail eller anden vis.
- 9 ud af 10 medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, er helt eller delvist enige i, at deres arbejdsplads har meget fokus på, at de følger retningslinjerne. For 7 ud af 10 gælder, at de er helt eller delvist enige i, at praksis på deres arbejdsplads er blevet gennemgået set i lyset af de kliniske retningslinjer. Næsten 9 ud af 10 er enige i, at de føler sig klædt på til at følge de kliniske retningslinjer, og lige så mange er enige i, at de kliniske retningslinjer understøtter dem i deres arbejde, gør arbejdsgangen lettere og/eller er en god kvalitetssikring af deres arbejde.
- 3 ud af 4 er helt eller delvist enige i, at man på deres arbejdsplads jævnligt drøfter og justerer den sundhedsfaglige praksis og metode på møder eller andre måder.
- Medlemmerne er blevet spurgt, hvilke af fire kliniske retningslinjer de arbejder med. Flest arbejder med målsætning i rehabilitering – det gælder 7 ud af 10 af de medlemmer, der er på en arbejdsplads, der arbejder med kliniske retningslinjer. Næstflest – 4 ud af 10 - arbejder med forebyggelse af indlæggelse pga. lungeinfektion.

KONTAKT

Notat udarbejdet af:

FOA Kampagne og Analyse

Presse/Fagbladet:

Politisk ansvarlig:

Inge Frölich
Tlf. 46 97 2417

Christoffer Cappelen
Tlf. 46 97 2679

Tre fjerdedele arbejder med kliniske retningslinjer

De medlemmer i FOAs medlemspanel, der er social- og sundhedspersonale og arbejder i en kommune eller en selvejende institution, er blevet spurgt, om man arbejder med kliniske retningslinjer på deres arbejdsplads.

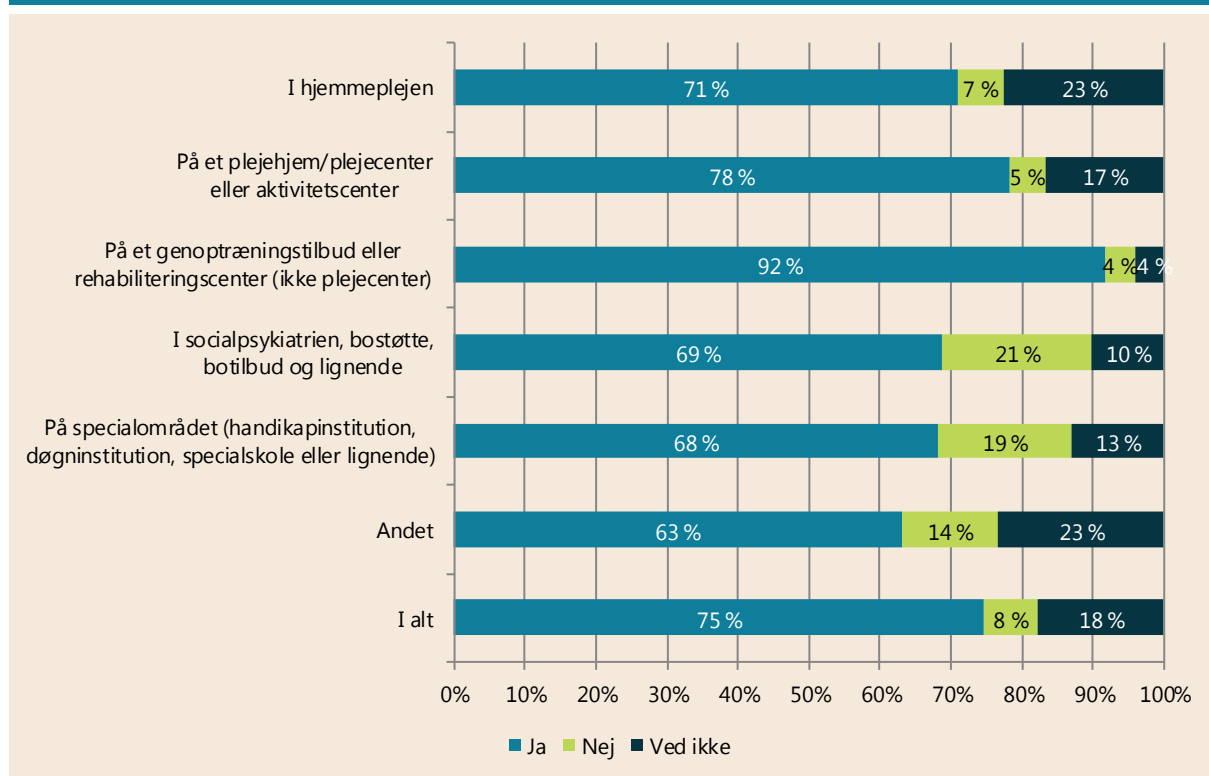
Figur 1 nedenfor viser svarene på spørgsmålet fordelt på arbejdsområder.

Blandt alle medlemmer i undersøgelsen svarer 3 ud af 4 (75 %) Ja til spørgsmålet om, hvorvidt man arbejder med kliniske retningslinjer på deres arbejdsplads. 8 procent svarer Nej hertil, og en relativt høj andel på 18 procent har svaret "Ved ikke".

Den andel, der arbejder med kliniske retningslinjer på deres arbejdsplads, er højest blandt de medlemmer, der er ansat på et genoptræningstilbud eller rehabiliteringscenter (92 %). Herefter følger plejehjem/plejecentre, hvor den nævnte andel er 78 procent. I hjemmeplejen er der 71 procent, der arbejder med kliniske retningslinjer.

De tilsvarende andele er henholdsvis 69 procent og 68 procent i socialpsykiatrien mv. og på specialområdet.

Figur 1. Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads opdelt på arbejdsområder

Antal svar: Kun arbejdsområder med mindst 30 svar er vist i figuren.

Det er undersøgt, om der er forskel på svarene fra dels social- og sundhedshjælpere og hjemmehjælpere set under ét, dels social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere, plejehjemsassistenter, beskæftigelsesvejledere og plejere set under ét.

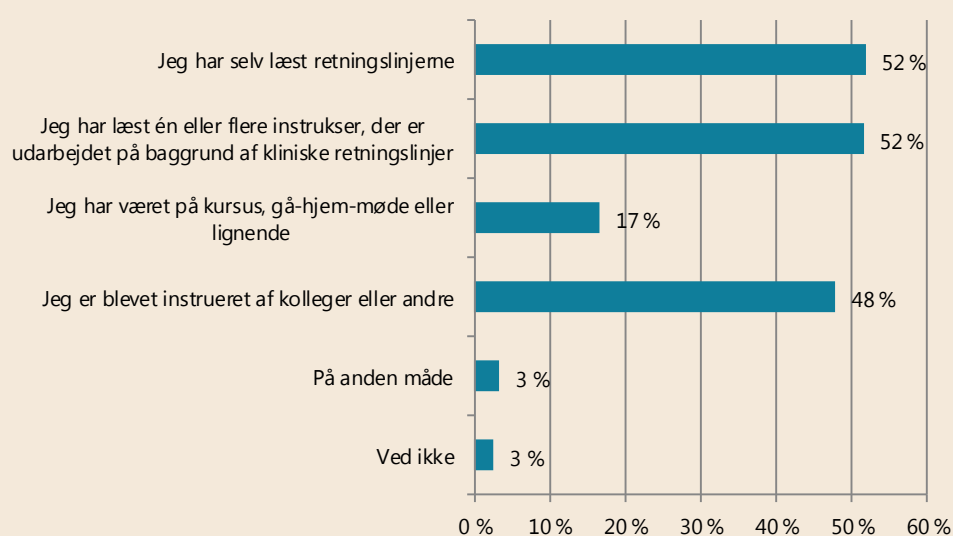
Blandt social- og sundhedshjælpere og lign. svarer 60 procent, at der arbejdes med kliniske retningslinjer på deres arbejdsplads. Den tilsvarende andel blandt social- og sundhedsassistenter og lign. er 81 procent. Forskellen er statistisk sikker (figur ikke vist)

8 ud af 10 har selv læst retningslinjerne eller instrukser udarbejdet på baggrund af dem

De medlemmer, der er på den arbejdsplads, hvor man arbejder med kliniske retningslinjer, er blevet spurgt, hvordan de har fået viden om de kliniske retningslinjer.

Svarene på dette spørgsmål fremgår af figur 2 nedenfor. Bemærk, at medlemmerne har kunnet angive mere end én kilde til viden om retningslinjerne.

Figur 2. Hvordan har du fået viden om de kliniske retningslinjer? (Du kan evt. sætte flere krydser)

Antal svar: 2.114

Medlemmerne har kunnet afgive flere svar, hvorfor procentandelene ikke summerer til 100..

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads."

Det ses af figur 2, at lidt over halvdelen af medlemmerne (52 %) selv har læst retningslinjerne. En lige så stor andel har fået viden gennem instrukser udarbejdet på baggrund af kliniske retningslinjer. Næsten lige så mange (48 %) er blevet instrueret af kolleger eller andre, og 17 procent har været på kursus, til gå-hjem-møde eller lignende.

En lille andel på 3 procent har erhvervet deres viden på anden måde, og andre 3 procent har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet.

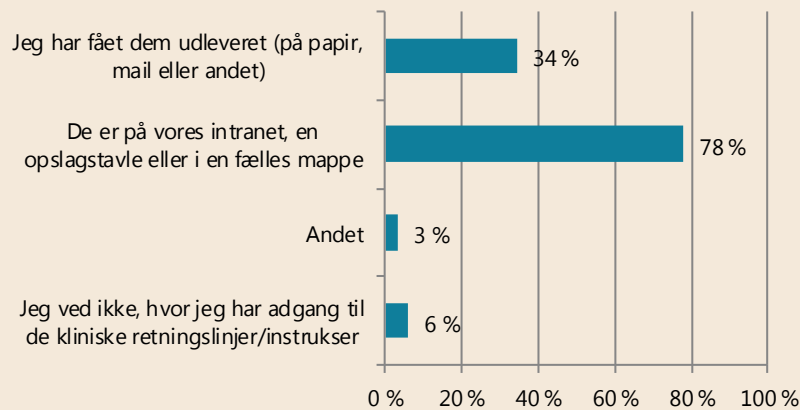
Da det har været muligt at vælge flere svar, er de 52 procent, der selv har læst retningslinjerne, ikke ensbetydende med, at de ikke også har fået viden på andre måder (fx på kursus eller ved instruktion fra kolleger). En nærmere analyse viser, at 39 procent af de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, enten selv har læst retningslinjerne eller har læst én eller flere instrukser, udarbejdet på baggrund af kliniske retningslinjer, uden at have modtaget anden instruktion på et kursus, gå-hjem-møde eller fra en kollega (figur ikke vist).

De medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, er blevet spurgt, hvor de kan læse disse retningslinjer eller instrukser. Svarene fremgår af figur 3 nedenfor.

Næsten 8 ud 10 (78 %) kan læse materialet på intranettet, en opslagstavle eller i en fælles mappe. En tredjedel har fået retningslinjerne eller instrukserne udleveret på papir, i en mail eller på anden vis.

3 procent har andre muligheder for at læse de kliniske retningslinjer eller instrukser, og 6 procent ved ikke, hvordan de har adgang til retningslinjerne/instrukserne.

Figur 3. Hvor kan du læse de kliniske retningslinjer eller instrukser?

Antal svar: 2.111

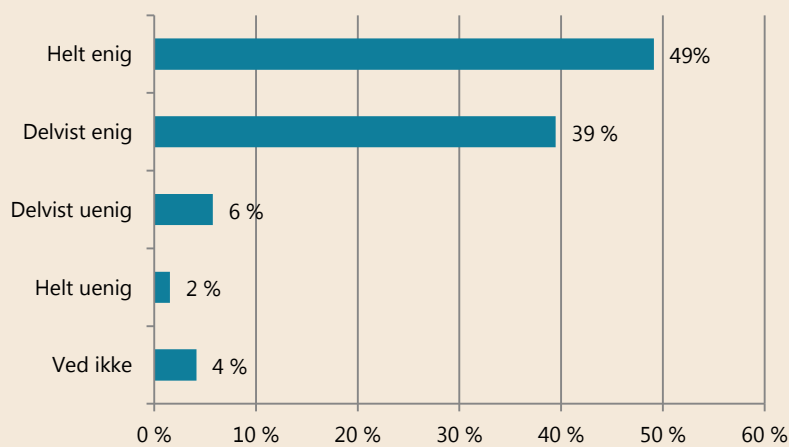
Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads." Medlemmerne har kunnet afgive mere end ét svar, hvorfor procentandelene ikke summerer til 100.

Arbejdspladserne har fokus på de kliniske retningslinjer

Medlemmerne er blevet bedt om at forholde sig til, om deres arbejdsplads har fokus på, at de følger de kliniske retningslinjer, og om retningslinjerne har givet anledning til, at praksis er blevet gennemgået.

Figur 4. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

Min arbejdsplads har meget fokus på, at vi følger de kliniske retningslinjer

Antal svar: 2.073

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads."

Det ses af figur 4, at næsten halvdelen af de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, er helt enige i, at deres arbejdsplads har meget fokus på, at de og deres kolleger følger disse retningslinjer. 39 procent er delvist enige i udsagnet.

Kun 8 procent erklærer sig delvist eller helt uenige heri.

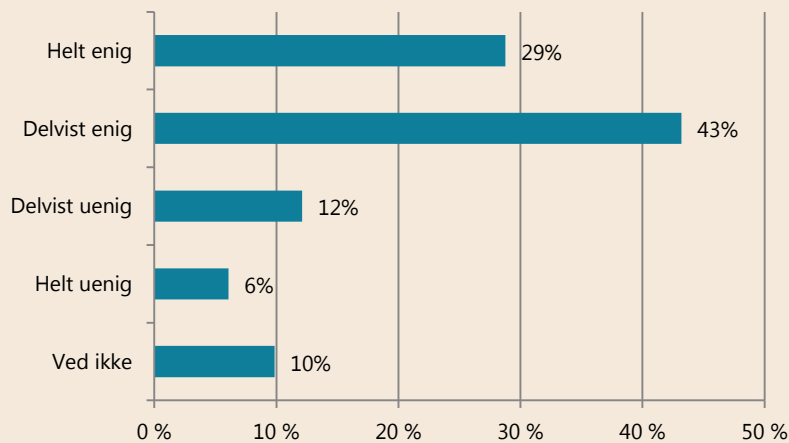
Det er en lidt lavere andel af medlemmerne, der er enige i, at praksis på deres arbejdsplads er blevet gennemgået set i lyset af de kliniske retningslinjer. Svarene på dette spørgsmål ses i figur 5 på næste side.

Det ses af figur 5, at 3 ud af 10 (29 %) af de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, er helt enige, at praksis er blevet gennemgået set i lyset af de kliniske retningslinjer. 4 ud af 10 (43 %) er delvist enige i.

Samlet set er næsten en femtedel (18 %) uenige i, at der har været en sådan gennemgang af praksis på deres arbejdsplads. 12 procent er delvist uenige i udsagnet og 6 procent helt uenige. 10 procent af medlemmerne har ikke kunnet tage stilling til udsagnet, de har svaret "Ved ikke".

Figur 5. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

På min arbejdsplads har vi gennemgået vores praksis set i lyset af de kliniske retningslinjer.

Antal svar: 2.072

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads."

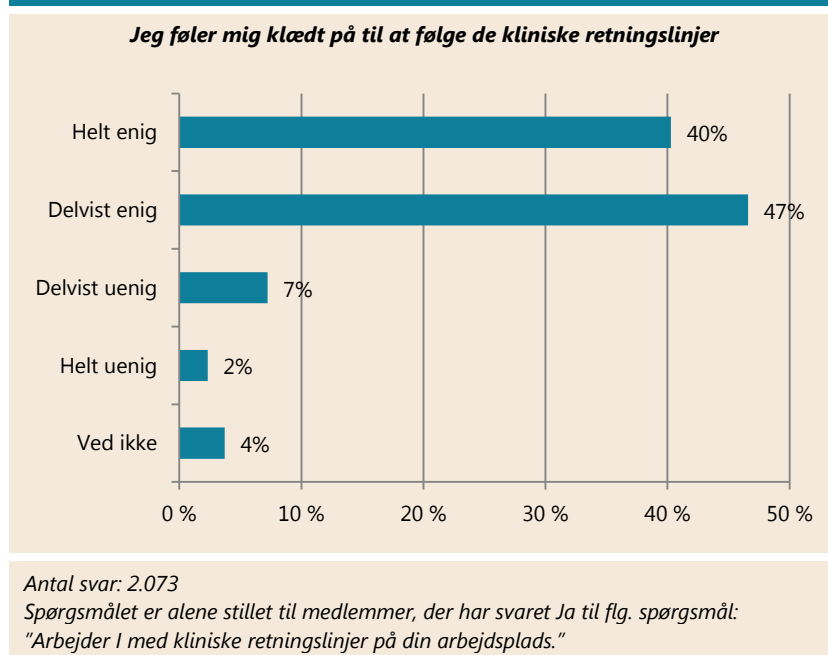
Det er undersøgt, om der er forskel på social- og sundhedsmedhjælpere og hjemmehjælpere over for social- og sundhedsassistenter og lignende faggrupper, men der er ingen statistisk sikre forskelle (figur ikke vist).

Medlemmerne føler sig pænt klædt på til at følge de kliniske retningslinjer

Det fremgår af figur 6 nedenfor, at langt de fleste medlemmer føler sig klædt på til at følge de kliniske retningslinjer. 40 procent er helt enige i, at de føler sig klædt på til dette, og 47 procent er delvist enige heri.

9 procent er delvist uenige eller helt uenige i udsagnet, og 4 procent har svaret "Ved ikke".

Figur 6. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

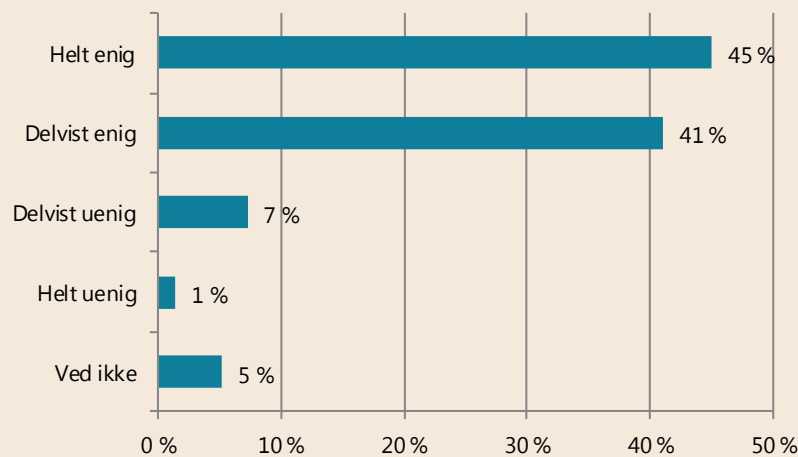
Det er undersøgt, om der er forskel på, hvor godt social- og sundhedshjælpere og hjemmehjælperne føler sig klædt på til at følge de kliniske retningslinjer i forhold til social- og sundhedsassistenterne og lignende faggrupper (figur ikke vist).

Der er lidt flere social- og sundhedsassistenter og lign., der er helt enige i, at de føler sig klædt på til at følge de kliniske retningslinjer. Andelen er 43 procent i denne gruppe og 36 procent i gruppen af social- og sundhedshjælpere og hjemmehjælperne. Forskellen er statistisk sikker.

Retningslinjerne bidrager bl.a. til kvalitetssikring

Figur 7. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

De kliniske retningslinjer understøtter mig i mit arbejde/gør arbejdsgangen lettere/er en god kvalitetssikring af mit arbejde.

Antal svar: 2.073

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads."

Figur 7 ovenfor viser, at næsten 9 ud af 10 af de medlemmer, der arbejder med kliniske retningslinjer, er enige i, at de kliniske retningslinjer understøtter dem i deres arbejde/gør arbejdsgangen lettere/er en god kvalitetssikring af deres arbejde. 45 procent er helt enige i udsagnet, men 41 procent er delvist enige i det.

Det er undersøgt, om der er forskel på svarene fra social- og sundhedshjælpere og lign. og social- og sundhedsassistenter og lign. Der er lidt flere i den sidstnævnte gruppe, der erklærer sig helt enige i, at de kliniske retningslinjer understøtter dem i deres arbejde, gør arbejdsgangen lettere eller er en god kvalitetssikring af deres arbejde. Det gælder 48 procent af social- og sundhedsassistenterne og lign. mod 41 procent af social- og sundhedshjælperne og lign. Forskellen er statistisk sikker.

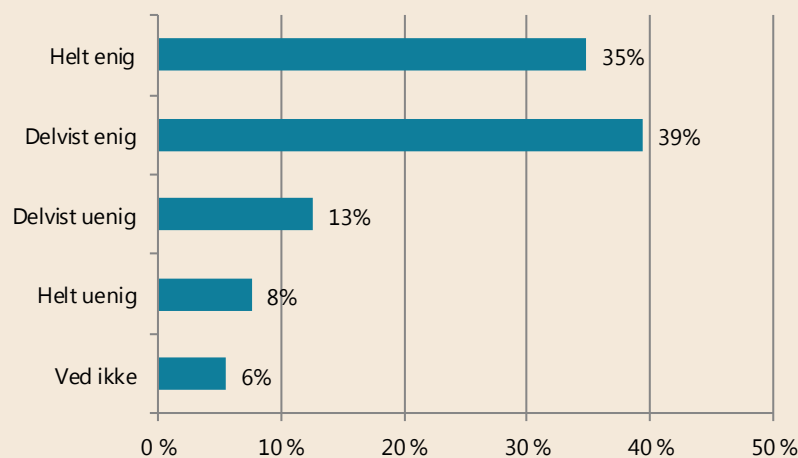

Den sundhedsfaglige praksis drøftes og justeres jævnligt

I figur 8 ses, hvor enige eller uenige medlemmerne i undersøgelsen er i, om man på deres arbejdsplads jævnligt drøfter og justerer den sundhedsfaglige praksis og metoder på møder eller andre måder.

Figur 8. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?

På min arbejdsplads drøfter og justerer vi jævnligt vores sundhedsfaglige praksis og metoder på møder eller andre måder.

Antal svar: 2.073

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål:
"Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads"

Det fremgår af figur 8, at næsten 3 ud af 4 (74 %) er helt eller delvist enige i, at dette jævnligt sker på deres arbejdsplads. 35 procent er helt enige, og 39 procent er delvist enige.

En femtedel (21 %) er uenige i, at praksis og metoder jævnligt drøftes og justeres på deres arbejdsplads. 13 procent er delvist uenige, 8 procent helt uenige.

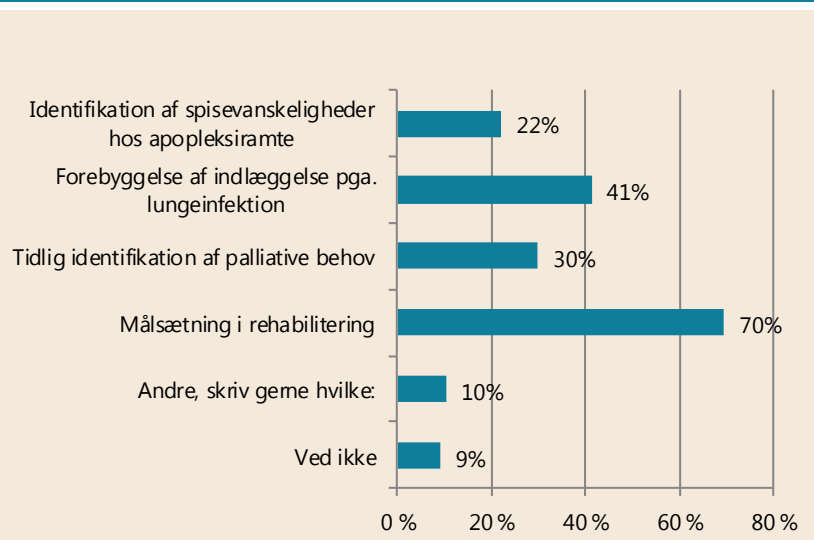
6 procent af medlemmerne har ikke kunnet tage stilling til spørgsmål – de har svaret "Ved ikke".

7 ud af 10 arbejder med retningslinjerne om rehabilitering

Medlemmerne er også blevet spurgt, hvilke af fire kliniske retningslinjer de evt. arbejder med. Der har også været mulighed for at angive, at man arbejder med andre retningslinjer end de fire nævnte.

Svarene på dette spørgsmål ses i figur 9 nedenfor.

Figur 9. Hvilke kliniske retningslinjer arbejder du med?

Antal svar: 2.060

Spørgsmålet er alene stillet til medlemmer, der har svaret Ja til flg. spørgsmål: "Arbejder I med kliniske retningslinjer på din arbejdsplads." Medlemmerne har kunnet afgive end ét svar, hvorfor procentandelene ikke summerer til 100.

Flest arbejder med "Målsætning i rehabilitering" – denne andel er 70 procent. Næstflest (41 %) arbejder med "Forebyggelse af indlæggelse pga. lungeinfektion". 3 ud af 10 (30 %) har svaret, at de arbejder med "Tidlig identifikation af palliative behov", og lidt mere end en femtedel (22 %) arbejder med "Identifikation af spisevanskelighed hos apopleksiramte".

10 procent har oplyst, at de arbejder med andre kliniske retningslinjer end de fire nævnte, og 9 procent har svaret "Ved ikke" til spørgsmålet.

Af andre retningslinjer nævner medlemmerne bl.a. tidlig opsporing af begyndende sygdom, urinvejsinfektioner, forebyggelse af indlæggelser, sondeernæring, forebyggelse af tryksår og multiresistente bakterier (herunder MRSA).

Afsluttende kommentarer fra medlemmerne

Medlemmerne har haft mulighed for at uddybe deres svar om arbejdet med de kliniske retningslinjer. 77 medlemmer har benyttet sig af denne mulighed.

Her er et par eksempler på, hvad medlemmerne skriver:

Der er for lidt fokus på retningslinier, der kommer på intranettet - pludselig er noget nyt kommet uden der bliver tilstrækkeligt gjort opmærksom på det. Der mangler tid i dagligdagen til at sætte sig ind i diverse vejledninger og retningslinier - så der er frustration og forvirring blandt personalet.

Social- og sundhedshjælper i hjemmeplejen

Er meget opmærksomme på at rette vores egne retningslinjer ind efter de nationale, men er da noget, der kræver tid.

Social- og sundhedsassistent, der arbejder på specialområdet

Et medlem, der har nævnt, at de på vedkommendes arbejdsplads har fået en app til alle kliniske retningslinjer, og at forventningen er, at de følger dem, har denne afsluttende kommentar:

Oplever ingen eller meget minimal inflydelse på retningslinier. Der bliver ikke arbejdet med at få dem reelt implementeret eller fulgt op på dem.

Social- og sundhedsassistent i hjemmeplejen

Der er også positive kommentarer, herunder de to følgende:

Jeg har drøftet med vores nye udviklingssygeplejerske, hvordan vi kan kvalitetssikre vores sygeplejefaglige praksis. Hun er meget lydhør og er begyndt trin for trin at implementere flere funktioner, der øger kvalitetsikring.

Social- og sundhedsassistent på et genoptræningstilbud eller rehabiliteringscenter (ikke plejecenter)

Et godt arbejdsredskab, forebygger fejl.

Social- og sundhedsassistent på et plejehjem/plejecenter eller aktivitetscenter

Metode

Indsamlingsperiode

Undersøgelsen er gennemført i perioden 8.-16. marts 2016.

Indsamlingsmetode

Data er indsamlet i en spørgeskemaundersøgelse via FOAs elektroniske medlemspanel. Der blev udsendt én påmindelse til deltagerne. Undersøgelsen om kliniske retningslinjer var en del af en større undersøgelse med flere andre emner.

Medlemspanelet er sammensat af medlemmet, der har meldt sig til panelet via FOAs hjemmeside og medlemmer, der er rekrutteret til panelet i andre medlemsundersøgelser.

Målgruppen

Social- og sundhedspersonale i FOAs medlemspanel, der i undersøgelsen har oplyst, at de arbejder i en kommune eller på en selvejende institution. Social- og sundhedspersonale består i FOA af de følgende faggrupper: Social- og sundhedshjælpere, hjemmehjælpere, social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere, plejehjemsassistenter, beskæftigelsesvejledere og plejere. Social- og sundhedshjælperuddannelsen afløste i sin tid grundkurset for hjemmehjælpere, mens social- og sundhedsassistentuddannelsen afløste uddannelserne for de øvrige af de nævnte grupper.

Antal besvarelser og svarprocent

2.834 medlemmer har svaret på ét eller flere af spørgsmålene om kliniske retningslinjer. 2.750 af disse medlemmer gennemførte undersøgelsen fuldt ud.

I den samlede undersøgelse var svarprocenten blandt medlemmer af Social- og Sundhedssektoren i FOA i alt 47.

Repræsentativitet

Det er ikke undersøgt, om deltagerne i undersøgelsen er repræsentative for de FOA-medlemmer, der arbejder på det nævnte arbejdsområde.

Vægtning af data

Der er ikke foretaget vægtning af svardata.